

Bij de herdenking van Godelieve Spiessens

Musica begon als organisatie in de jaren zeventig in de luwte om oude muziek in de belangstelling te brengen. In de zeventiger jaren was de oude muziek beweging nog pril, maar dat groeide zeer snel tot een wereldwijd succesverhaal dat tot vandaag doorgaat.

In de schoot van Musica werd ook de uitgeverij Alamire opgericht met de bedoeling om een reeks facsimiles van oude drukken en handschriften uit te geven en te verspreiden in de muziekwereld. Al snel werd naar een goed communicatiekanaal gezocht en werd gestart met het tijdschrift Musica 'Antiqua'.

Al vanaf de eerste jaargang in 1983 verschenen ook bijdragen van Godelieve Spiessens en die zijn blijven verschijnen tot het tijdschrift in 2000 stopte met verschijnen. De overheid vond dat het te gespecialiseerd was terwijl de internationale musicologen wereld vond dat het te ludiek was omdat het wetenschap en actualiteit te veel mengde. Het feit dat het in het Nederlands verscheen was uiteraard ook geen open venster naar de internationale musicologen wereld. Toch had het tijdschrift op het einde een dertigtal abonnementen in de Verenigde Staten waaronder meer dan 10 universiteitsbibliotheken. De bijdragen van Godelieve Spiessens waren daar zeker ook schatplichtig aan, want haar bijdragen werden internationaal heel erg gewaardeerd. De manier waarop ze haar eigen onderzoek naar buiten bracht en zeker haar gedrevenheid om goed onderbouwde artikels te schrijven zijn daar uiteraard niet vreemd aan. Ze genoot ook bij de jonge musicologen van die tijd bijzonder veel respect, ook al was ze een beetje een excentrieke verschijning in dat wereldje. Ze wist meestal bijzondere invalshoeken te vinden en de onderwerpen die ze behandelde waren zo gespecialiseerd dat ze bij veel mensen als volslagen nieuw overkwamen.

De eerste bijdrage van Godelieve Spiessens werd gepubliceerd in het zevende en laatste nummer van de eerste jaargang met als titel "Muziekberichten in de 18de-eeuwse Antwerpse pers". Het was een extra editie die nog werd toegevoegd aan de eerste zes reeds verschenen edities. Vanaf dan werd het een driemaandelijks tijdschrift.

De eerste jaren leverde Godelieve haar teksten ofwel handgeschreven of op getypt. Die moesten dan door de typiste van Musica worden ingegeven omdat in de eerste jaren het tijdschrift nog gemaakt werd met ingeplakte teksten die dan op een lichtbak werden gelayout. Uiteraard werd de getypte tekst teruggestuurd naar mevrouw Spiessens. Alhoewel Musica met Heidi Lurinx over een buitengewoon goede typiste beschikte kwamen de teksten enkele dagen later terug met een reeks rode aanmerkingen en verbeteringen: een komma niet juist, een interlinie teveel, een foute splitsing, voetnoten die niet correct waren, een hoofdletter teveel of te weinig enz. Godelieve hield van perfectie en daardoor moesten de teksten na verbetering nog eens opnieuw naar haar gestuurd worden voordat ze haar fiat gaf. Eén enkele keer, zo liet ik me vertellen, moesten ze zelfs een derde keer teruggestuurd worden want ze had intussen nog nieuwe informatie gevonden die moest toegevoegd worden of ze had dingen gevonden die in de eerste tekst niet correct waren geciteerd. Men wist op het secretariaat dat elk detail van belang was en dat er rekening moest gehouden worden met haar bemerkingen. Godelieve kon dit ook erg appreciëren want zij heeft regelmatig een pluim gegeven aan de typiste die zorgde voor keurig typewerk. Vanaf de derde jaargang werd het tijdschrift met tekstverwerking gemaakt, maar het typewerk bleef toch nog enkele jaren noodzakelijk. Martine Sanders en later ook

Karolien Selhorst zorgden voor de eindredactie en voor de contacten met Godelieve. Die verliepen heel hartelijk en naar ze me beiden vertelden straalde Godelieve een grote autoriteit uit met de bijdragen die ze leverde. Ze hield er een eigen tempo van communicatie op na, maar het eindresultaat was wel altijd de moeite waard.

Als ik Martine Sanders naar haar ervaring met Godelieve Spiessens vroeg mailde ze me "Een speciale vriendelijke madame.

Stond wel op haar wetenschappelijke strepen.

Leefde voor (maar niet van) haar muziekwetenschap...

Zeer gedreven.

Daardoor een beetje wereldvreemd?

Leverde stipt haar bijdragen. Daar kon je de klok op juist zetten.

Werd niet naar waarde geschat, maar ze deed haar ding.

Van Karolien Selhorst kreeg ik dan weer volgende bedenkingen: "haar onvoorwaardelijke gedrevenheid en passie voor haar vakgebied; haar authenticiteit (ze liet zich door niemand beïnvloeden en trok zich weinig aan van wat anderen dachten of zeiden); en haar betrouwbaarheid en nauwkeurigheid: als ze zei dat ze iets ging doen, dan deed ze dat. En het was altijd perfect."

Na enkele jaren schafte Godelieve zich ook een computer aan en gaf ze de teksten zelf in. Toch werden daarna de drukproeven toch nog altijd doorgestuurd want door de layout was er soms wel een verspringing of een teken dat niet correct stond. Vanuit deze periode gaven zowel Martine als Karolien nog de anekdotes mee dat ze kompressen legde op haar computer tijdens een hittegolf omdat ze vond dat de computer veel te warm werd en dat ze belde om te horen of er in de enveloppe die ze naar Musica stuurde geen aardappelmesje zat dat ze verloren was.

Godelieve heeft tot de laatste jaargang van Musica Antiqua in 2000 altijd haar bijdragen geleverd voor het tijdschrift. Ze zat de laatste jaren ook in de redactieraad die meestal doorging ten huize Gilbert Huybens in Leuven. Ze betreurde het heel erg dat het tijdschrift ophield te verschijnen, maar het aantal abonnementen werd elk jaar lager en de overheid vond het toen niet meer opportuun om subsidie te geven. Als we naar andere tijdschriften kijken die subsidie bleven krijgen is het spijtig dat het toen allemaal moest stoppen.

De contacten met Godelieve werden nadien schaarser of ze waren er jaren niet meer. Tot we plots vernamen dat ze in coronatijd overleden was, net geen 90 geworden. Ze verdween even onzichtbaar als ze jaren had geleefd, zonder een officieel afscheid. Daarom is deze herdenking aan haar ook meer dan terecht. Godelieve was een vrouw die niet graag in de schijnwerpers liep, maar wel een gedegen bijdrage heeft geleverd voor musicologisch onderzoek in Vlaanderen. Dat ze rust in vrede.

Herman Baeten